

ת"פ 54684/09/14 - מדינת ישראל נגד א.א. פוליטיב (1999) בע"מ חברות, אבנר גולן, אריה גולן

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"פ 54684-09-14 מדינת ישראל נ' א.א. פוליטיב (1999)
בע"מ ואח'
27 אוקטובר
2016

לפני כבוד השופט אליאנא דניאלי
המאשימה
מדינת ישראל

נגד
הנאשמים
1. א.א. פוליטיב (1999) בע"מ חברות
2. אבנר גולן
3. אריה גולן

נוכחים:

ב"כ המאשימה עו"ד ליאת ברזילי

ב"כ הנאשמת 1-2 עו"ד ויינרוט, עו"ד חדד, עו"ד ערבה

ב"כ הנאשם 3 עו"ד אלברט הראל

הנאשמים 2-3, בעצמם

גזר דין

פתח דבר

הנאשמים הודו והורשעו בכתב אישום מתוקן בביצוע 287 עבירות של הברחת טובין בניגוד לסעיף 211(א)(1) בפקודת המכס, 319 עבירות של הכנת והצגת חשבון מכר אשר אינו אמיתי, בניגוד לסעיף 212(א)(3) בפקודת המכס, 287 עבירות של הצגת רשימון כוזב בניגוד לסעיף 212(א)(4) בפקודת המכס, וב-319 עבירות של הטעיית פקיד מכס בפרט העלול לפגוע במילוי תפקידו בניגוד לסעיף 212(א)(9) בפקודת המכס.

כן הודו הנאשמים בעשיית פעולה ברכוש בידעה כי הוא אסור, בניגוד לסעיף 4 בחוק איסור הלבנת הון, התש"ס-2000.

במסגרת הסדר טיעון שגובש בין הצדדים הוסכם כי נאשמת 1 תידון לקנס בהתאם לשיקול דעת בית המשפט. בעניינו של נאשם 2 תעתור המאשימה לעונש מאסר בן 18 חודשים, מאסר על תנאי, קנס והתחייבות להימנע מביצוע עבירה, ואילו ההגנה תבקש להסתפק במאסר שירות. בנוגע לנאשם 3 יעתרו הצדדים בהסכמה להטלת 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, מאסר על תנאי, קנס והתחייבות להימנע מביצוע עבירה.

כן הוסכם כי יחולט רכוש בשווי של כ-14 וחצי מיליון ₪, בהתאם לפרוצדורה עליה הסכימו הצדדים.

כתב האישום המתוקן

הנאשמים הודו כי נאשמת 1 הייתה בתקופה הרלבנטית לכתב האישום חברה פרטית בבעלותם של נאשמים 2 ו-3, אשר עסקה גם בייצור ושיווק יריעות ניילון לחקלאות ולתעשייה. נאשם 2 שימש כמנכ"ל הנאשמת והיה אחראי בין היתר על הייצוא, ואילו נאשם 3 שימש כמנכ"ל הנאשמת והיה אחראי בין היתר על הייצור. הנאשמים החזיקו בחלקים שווים במניות הנאשמת וניהלו אותה בצוותא חדא.

בתקופה הרלבנטית, הגישו הנאשמים לרשויות המכס רשימוני ייצוא, בהם הצהירו על ייצוא למצרים. כתב האישום המתוקן בו הודו הנאשמים, מציין כי בשנים 2011 עד 2013 פעלו הנאשמים בתחום ותוך תכנון מוקדם לביצוע של עבירות על פקודת המכס ועל חוק איסור הלבנת הון, בסכומי עתק ובמטרה להונות את האוצר או לעקוף כל איסור, הגבלה או תקנה בעניין ייצואם של טובין, תוך ניצול של "הסכם הקווזי", הסכם סחר אשר נחתם בין ישראל, מצרים וארה"ב.

בהתאם להסכם הקווזי, מוצרים אשר ייוצרו באזורים מוגדרים במצרים ויכילו חומרי גלם ישראליים מקוריים באחוז מסוים, יהיו זכאים להעדפת מכס בעת הייצוא ממצרים לארה"ב. במסגרת ההסכם נקבעו כללים בהם על חומרי הגלם הישראליים המיוצאים למצרים לעמוד, על מנת לקבוע אימתי יוכר מוצר כמוצר ישראלי לצורך ההסכם. חרף זאת, הגישו הנאשמים 287 רשימוני ייצוא כוזבים, בכך שהרשימונים היו בעלי קוד קווזי, וכן 319 חשבונות ספק פיקטיביים בסכומים של מיליוני שקלים, במשך כ-3 שנים, בצורה שיטתית, מתוכננת ומתוחכמת.

בחלק הכללי של כתב האישום המתוקן בו הודו הנאשמים, צוין כי העבירות אותן ביצעו פגעו בין היתר בהסכם הקווזי, בשוק הייצוא הישראלי בכלל ובייצואנים ישראלים בפרט, וכי הנאשמים מסרו ידיעות לא נכונות לרשויות המע"מ. בניגוד להצהרות הנאשמים, היה ייעודם האמיתי של הטובין ארה"ב או מקסיקו ולא כפי שהוצהר לרשויות המכס, והנאשמים ייצאו את הטובין ליעדם האמיתי תוך ניצול הסכם הקווזי ותוך הגשת מסמכים כוזבים במטרה להונות כאמור.

הנאשמים סיפקו חשבונות ספק פיקטיביים לחברה מצרית, בתמורה לקבלת עמלה. משהגיעו הטובין המוברחים למצרים והמשיכו ליעדם האמיתי, ביטלו הנאשמים את חשבונות הספק הפיקטיביים בספרי הנהלת החשבונות שלהם, מבלי ליידע את רשויות המכס ומבלי לתקן את רשימוני הייצוא, והוציאו חשבוניות חדשות בגין אותה סחורה לקונים אחרים בארה"ב או במקסיקו. חשבונות הספק החדשים היו בסכומים נמוכים יותר, ועבור קונים אחרים.

בהתאם לאישום הראשון, ייצאו הנאשמים מכולות בשנים 2011 עד 2013, אשר לגבי מרביתן הוצהר כי הן מכילות פרט מכס שכותרתו "לוחות, יריעות, כרומים, רדידים" ועוד, בסכום של למעלה מ-214,000,000 ₪. ייצוא הטובין על פי רשימוני הקווזי הכוזבים נעשה תוך הצהרות כוזבות לרשויות המכס, בין היתר מאחר שערך הטובין היה נמוך מזה שהוצהר בפועל, היעד הסופי ומטרת הייצוא היו אחרים מאלה שהוצהרו, מזמין הטובין היה אחר וחשבונות הספק היו

"מנופחים" ולא שיקפו את הערך האמיתי של הטובין המוברחים.

הנאשמים קיבלו במרמה מרשויות המכס אישור כי חשבונות הספק שצורפו לרשימוני הקווזי הם "חשבונות ספק קווזי", ובדרך זו יכולים היו היצואנים המצרים להוכיח כי עמדו בתנאי ההסכם ולייצא את המוצרים לארה"ב בתנאי העדפת מכס בארה"ב.

בהתאם לאישום השני, העבירו הנאשמים את חשבונות הקווזי הפיקטיביים לחברת אג'יפטקס או למי מטעמה, וזו העבירה בתמורה עמלות לנאשמים, אשר נעו בין 8%-12% מסכום חשבונות הקווזי הפיקטיביים, והגיעו לסך של כ-14,692,453 ₪. בגין עמלות אלו הוציאו הנאשמים חשבוניות לחברת אג'יפטקס, ובכך ניסו להציג בפני רשויות המס מצג של עסקה לגיטימית. במעשים אלו עשו הנאשמים פעולות ברכוש אסור, הוא העמלה אותה קיבלו בגין העברת הניירת הפיקטיבית, בסך כולל של כ-14,692,453 ₪. זאת, שכן ביצעו פעולות בנקאיות בחשבון הבנק, ערבבו רכוש אסור עם רכוש אחר, קיבלו והחזיקו רכוש אסור, ועשו בו שימוש בדיעה כי הוא רכוש אסור.

טיעוני הצדדים לעונש

טיעון המאשימה

ב"כ המאשימה עתרה להטלת העונשים כמפורט לעיל, בטענה כי הנאשמים ביצעו עבירות חמורות לאורך תקופה בת מספר שנים, במהלכה פעלו בתחכום ובתכנון על מנת להונות את האוצר או לעקוף כל איסור או הגבלה בסכומי עתק, ומעשיהם התגלו אך בשל ערנות רשויות האכיפה.

בטיעוניה עמדה המאשימה על כך שהסכם הקווזי הינו הסכם סחר אשר נחתם בין ישראל, מצרים וארה"ב ואשר מכוחו זכאים להעדפת מכס מוצרים מסוימים בתנאים שנקבעו, בעת הייצוא ממצרים לארה"ב. אולם הנאשמים ניצלו את הסכם הקווזי תוך הגשת מסמכים כוזבים בהם צוין יעד טובין שונה מיעדם האמיתי, וסיפקו חשבונות ספק פיקטיביים לחברה מצרית תוך קבלת עמלה בסך של כ-14.5 מיליון ₪ עבור מעשיהם.

נטען כי במעשיהם פגעו הנאשמים בשוק הייצוא הישראלי בכלל וביצואנים ישראלים בפרט, שכן המצגים הכוזבים אותם הציגו מנעו מיצואנים ישראלים אחרים למכור לחברות מצריות מוצרי גלם. כן גרמו המעשים לנזק תדמיתי למדינת ישראל, וסיכנו את יציבות הסכם הקווזי.

ב"כ המאשימה עמדה בטיעוניה על כך שעסקינן בתיק ייחודי ומורכב, ואולם אף שנעברו עבירות על חוקי המס, הרי שבסופו של יום לא נגרם גירעון מס. בהקשר זה הפנתה המאשימה לפסיקה במסגרתה נקבע כי גם במקרים בהם אין פגיעה באוצר המדינה, נגרם נזק בדרך של פגיעה ביבואנים וסוחרים ישרים, ולפיכך נטען כי על הענישה לשקף גם את אינטרס המדינה בעידוד בעלי עסקים ישרים להמשיך בדרכם זו.

נטען כי ההסדר משקף רף נמוך של מתחם העונש ההולם, שכן ככלל עותרת המאשימה במקרים כגון דא למאסרים לתקופות ממושכות ולקנסות כספיים מכבידים. ואולם ההסדר שגובש שקלל את לקיחת האחריות של הנאשמים על מעשיהם ואת החיסכון בזמן שיפוטי ממושך, בהינתן העובדה כי מדובר בתיק מורכב ומרובה עדים. כן התחשבה המאשימה בהיעדר עבר פלילי ובתרומת הנאשמים לקהילה, ובכך שבמסגרת ההסדר הוסכם על חילוט בגובה 14.5 מיליון ₪, סכום המהווה את מלוא הרכוש האסור אותו קיבלו הנאשמים.

אשר לחלקו של כל נאשם, נטען כי הנאשמים ניהלו בצוותא חדא את הנאשמת ואת פעילותה הכלכלית. עם זאת נטען כי בהתאם לכתב האישום המתוקן, נאשם 2 הוא המנכ"ל והאחראי על הייצוא, יצוא אשר עמד בליבת התיק. כן נטען בהקשר זה כי מחומר הראיות עלה שנאשם 2 היה הרוח החיה בחברה ודומיננטי מבין הנאשמים, וכי חלקו של נאשם 3 בביצוע העבירות היה פחות מחלקו של נאשם 2.

נטען כי בעבירות מס שיקולי ההרתעה גוברים על נסיבותיו של הנאשם, וכי רבים מעברייני המס הינם נורמטיביים ביסודם. בהקשר זה הוצגה פסיקה רבה הן באשר למדיניות הענישה בעבירות מס, והן בכל הנוגע למשקל המופחת אשר יש ליתן בכל הנוגע לשיקולים אישיים ולנסיבות אישיות. אשר לקנס, הרי שבאמצעותו יש כדי לפגוע בכיסם של הנאשמים, אשר ביצעו את העבירות ממניעים כלכליים. לפיכך התבקש להטיל על הנאשמים קנס משמעותי בגובה מאות אלפי שקלים, במטרה להרתיעם מביצוע עבירות מס נוספות.

טיעון הנאשמים

ב"כ הנאשם 2 טען כי אף שהנאשם הודה והורשע בביצוע הברחה, הרי שאין המדובר בהברחה קלאסית אלא בסיוע לרמות את שלטונות ארה"ב, ולפיכך עסקינן במעגל הרחוק של ההברחה. נטען כי עבירות ההברחה אינן מצדיקות ענישה בפועל וכי הנאשמים אומנם הודו והורשעו בעבירה על חוק איסור הלבנת הון, ואולם אף במעשה זה, כך נטען, לא ביצעו הלבנת הון קלאסית אליה התכוון המחוקק בעת שאסר על הלבנת הון.

עוד נטען, בהתחשב בעובדה כי מדובר בהעמדה ראשונה לדין בגין עבירות על הסכם הקווזי, כי כאשר רשויות האכיפה משנות מדיניות עליהן לעשות זאת בהדרגה, וכי לא נגרם נזק לקופת המדינה.

נטען כי ההרשעה בעבירה של הלבנת הון מערימה קשיים על נאשמים, ובכללם סירוב לפתוח חשבונות בנק, סירוב להעמדת אשראי וקושי בהתנהלות מול לקוחות, קשיים אשר עלולים לפגוע בהמשך קיום המפעלים שבבעלות הנאשמים. בהקשר זה נטען כי אחד המפעלים מצוי בדימונה הסובלת מרמת אבטלה גבוהה, וכי פגיעה קשה בנאשמים, הן באמצעות שליחתו של נאשם 2 למאסר והן בהטלת קנסות כבדים, עלולה לכרות את מטה לחמם של אלו המתפרנסים מהמפעלים.

בכל הנוגע לתכליות הענישה, נטען כי הרתעה הושגה מעצם החקירה והעמדתם לדין של הנאשמים. כן נטען כי למיטב ידיעת ב"כ של הנאשמים, הסכמי הקווזי עתידיים לחלוף מן העולם. בהקשר זה יצויין כבר עתה כי לאחר מועד הדיונים לעונש הגישה המאשימה הודעה בכתב במסגרתה צוין כי הטיעון נבדק לאחר הדיון, ונמצא כי אינו נכון.

נטען כי החמרה בענישה אינה מקדמת את ההרתעה אלא מתייגת את הנאשם ועלולה להפוך אותו לחלק מתת התרבות העבריינית. בהקשר זה הפנה ב"כ הנאשמים לדו"ח ועדת כבוד השופט גולדברג ולדו"ח ועדת כבוד השופט דורנר, דו"חות מהם עלה כי יש לפעול לצמצום השימוש במאסרים כאשר מסוכנות הנאשמים אינה גבוהה.

בכל הנוגע לפערים שבין הנאשמים, נטען כי כתב האישום מתייחס אל הנאשמים כאל גוף אחד, ולפיכך מכח עיקרון השוויון אין להבחין ביניהם בעת גזירת הדין.

ב"כ הנאשמים הפנה גם למעורבותו של גורם נוסף אשר לא הועמד לדין, ואולם זנח את הטיעון בהקשר זה נוכח התנגדות המאשימה.

אשר לחילוט ולקנס, נטען כי הנאשמים הסכימו לחילוט מלוא התמורה אותה הפיקו, בגינה שילמו מס מלא והוצאות. לפיכך, אליבא טיעון זה, החילוט המוסכם גבוה יותר מהרווח אותו שלשלו לכיסם הנאשמים.

נאשם 2 הוא אזרח תורם לחברה אשר הכה על חטא, ונוכח מכלול טעונים אלו התבקש להטיל עליו 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, וקנס בגובה "סביר".

ב"כ הנאשם 3 טען כי העבירות אותן ביצע הנאשם הינן עבירות עוון וכי הוא לקח אחריות על מעשיו כבר בעת חקירתו ברשות המסים, ומדובר במעידה ראשונה במהלך חייו. ב"כ הנאשם עמד על הסכמת הנאשמים לחילוט בסכום עצום, ועל החיסכון המשמעותי בזמנו של בית המשפט.

אשר לקנס שהתבקש, עתר להשית קנס מידתי תוך שהפנה לע"פ 8109/15, אהרון אביטן נ' מדינת ישראל (להלן: "פס"ד אביטן"), במסגרתו התחשב בית המשפט העליון בגובה החילוט בעת השתת קנס. כן עמד ב"כ הנאשם על כך שהנאשם מעסיק במפעל כיום 150 עובדים ו-150 קבלני משנה נוספים, אשר עלולים להיפגע אם תושת על הנאשם ענישה מכבידה מדי.

לעונשו של נאשם 2 העידו מספר עדים. העדים העלו על נס את תרומתו הכספית והרגשית של הנאשם לאורך שנים לאוכלוסיות במצוקה ובהן עולים חדשים וחיללים שנידונו למאסר. מעדויותיהם עלה כי הנאשם עסק במתן בסתר לאורך שנים, בהתמדה, לגורמים שונים בחברה הישראלית. כן העיד לעונש עובד במפעל בדימונה אותו רכשו הנאשמים לפני כשנה ("מטאור"), לאחר שהמפעל נקלע לקשיים ועמד בפני סכנת סגירה.

במהלך הטיעונים לעונש הוגשו מסמכים רבים כתמיכה לטענות הנאשם, ובהם מסמך ממנו עולה כי קו האשראי של הנאשמת הופחת באופן משמעותי בעקבות הגשת כתב האישום.

כן הוגש מכתב אותו כתב ראש עיריית דימונה, בו צויינה תרומת הנאשם לכלכלת העיר ברכישת המפעל שעמד בפני סגירה, תוך פירוט משמעות המעשה, ובכללו סכנת פיטורי העובדים אילולא נרכש המפעל, פיטורים אשר היו עלולים להוות מכה אנושה למצב התעסוקתי בדימונה.

בנוסף הוגשו מסמכי תמיכה בנאשם מעובדי המפעל, ומכתבי גורמים שונים להם תרם הנאשם לאורך השנים.

בדברו לעונש, הביע נאשם 2 צער וחרטה, וטען כי המעשים בגינם הורשע אינם מאפיינים אותו או את הנאשמת. הוא פירט כיצד הוקמה הנאשמת על ידו ועל ידי נאשם 3 במו ידיהם, מפעל בו עובדים כיום 150 עובדים המקבלים שכר באופן ישיר, וכמות דומה של עובדים המועסקים באופן עקיף. נטען כי הנאשמת מייצאת כיום ל-55 מדינות ברחבי העולם, וכי הנאשמים הם היחידים שהסכימו לרכוש את מפעל "מטאור" כעסק חי ולהצילו מסגירה.

נאשם 3 הביע חרטה על המעשים והתחייב כי אלה לא יישנו.

דין והכרעה

עיקרון ההלימה הינו העיקרון המנחה בהתאם לתיקון 113 בחוק העונשין, ובקביעת מתחם העונש ההולם יש להתחשב בערכים החברתיים שנקבעו, במידת הפגיעה בערכים אלו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע

עמוד 5

העבירה.

כתב האישום המתוקן בו הודו הנאשמים מתאר מסכת הטעייה ורמייה שיטתית ומתמשכת, אשר לטענת המאשימה הינה חסרת תקדים. במסגרת מסכת זו ביצעו הנאשמים מאות עבירות על חוקי המס, במטרה לקבל עמלה בסכום אדיר המצטבר לסך של כ-14,500,000 ₪, לאורך שנים. הנאשמים אכן קיבלו את העמלה המיוחלת, בהתעלם ממורכבות ורגישות ההסכם עליו חתמה המדינה עם מדינות זרות.

בסוגיה זו הבהירה המאשימה בטיעונה כי מדובר במקרה חריג וחמור במיוחד, וכי זוהי הפעם הראשונה בה עומדים נאשמים לדין בגין עבירות על הסכם הקוויז, נוכח חומרת מעשיהם.

בהתאם להלכה הפסוקה, עבירות המס טומנות נזק לכלכלת המדינה משהן פוגעות בקופה הציבורית ובמשק. הן פוגעות באמון הציבור ברשויות השלטון, ובביצוען יש כדי לפגוע אף בערך השוויון בין נישומים ובתחרות העסקית ההוגנת, כאשר אזרחים ישרים פועלים כדין ואילו אחרים עוברים עבירות ועלולים לצאת נשכרים. גילוי עבירות אלו קשה, ולפיכך נפסק כי על בתי המשפט לעודד את אלו הפועלים כחוק להמשיך בדרכם, ולעקר את כדאיות ביצוע העבירות, באמצעות ענישה אשר יהא בה גם רכיב כספי משמעותי.

בע"פ אביטן שב והזכיר בית המשפט העליון כי:

"על הענישה בעבירות מס לשקף לא רק את הנזק הכספי הטמון בביצוע עבירות אלו, אלא שעליה להרתיע באופן משמעותי את הציבור הרחב מפני ביצוע עבירות מסוג זה".

מעשי הנאשמים, בניגוד לחוק ולהסכמים בינלאומיים, פגעו בתחרות ההוגנת. כאשר אל העבירות הכלכליות מצטרפים גם מעשי מרמה או הונאה, הרי שגובר משקלו של האינטרס הציבורי בהחמרת הענישה (ר' ע"פ 2636/12 **בעניין עיזבון המנוח יהושע שלוש ז"ל ואחרים**).

אף אם במקרה חריג זה לא נגרם נזק כלכלי ישיר לקופת המדינה, הרי שלא ניתן להתעלם מהנזק העקיף אשר תואר לעיל, ומהמשאבים אותם משקיעה המדינה על מנת לאתר עבירות כגון דא.

בנסיבות אלו, אין להקל ראש בכך שהניזוקות הממשיות ממעשי הנאשמים היו גם אליבא דבא כוחם, רשויות המס האמריקאיות, וכי במעשיהם סייעו הנאשמים לרמות את שלטונות ארה"ב. המעשים עלולים היו לגרום לנזק תדמיתי ואף יותר מכך למדינה ולרשויותיה, אף אם אין המדובר בנזק שניתן לכמתו במספרים, שכן פגיעה אפשרית ביחסים הכלכליים שבין המדינות חמורה אף יותר לעתים מפגיעה כלכלית גרידא.

המחלוקת העיקרית בין הצדדים במהלך הטעונים לעונש עסקה בהבחנה לה טענה המאשימה בין הנאשמים 2 ו-3. בסוגיה זו נמצא, כפי שיבואר להלן, כי הדין עם הנאשמים, בטענתם כי לא ניתן לקבוע קיומה של ההבחנה לה טענה המאשימה.

כתב האישום המתוקן בו הודו הנאשמים במסגרת ההסדר, לא הגדיר את אחד הנאשמים כרוח חיה או כדומיננטי, כטענת המאשימה במהלך הטעונים לעונש, ועיון בו אינו מלמד על הבדל כלשהו בחלקם של הנאשמים. אומנם בחלק הכללי של כתב האישום מצוין כי נאשם 2 היה המנכ"ל והאחראי על הייצוא, שעה שנאשם 3 היה סמנכ"ל ואחראי על הייצור,

ואולם המשך כתב האישום אינו מבחין הבחנה כלשהי במעשיהם של הנאשמים או באחריותם, והוא מנוסח כולו בלשון רבים אחידה לגבי שני הנאשמים כאחד.

בהתאם לסעיף 40' בחוק העונשין, התשל"ז-1977, על כתב האישום לכלול את כלל העובדות והנסיבות הרלבנטיות, ועל בית המשפט לקבוע נסיבות הקשורות בביצוע העבירה על בסיס ראיות שהובאו בשלב בירור האשמה בלבד. כן יש להתחשב, בהתאם לסעיף 40'ט בחוק, בחלקו היחסי של כל נאשם בביצוע העבירה.

בהתאם לסעיף 40', במקרים בהם לא הייתה לאחד הצדדים אפשרות לטעון לגבי נסיבות שונות בשלב בירור האשמה, רשאי בית המשפט להתיר הבאת ראיות בעניין נסיבות הקשורות בביצוע העבירה בשלב הטיעונים לעונש. נקבע כי היתר שכזה יינתן במקרים הראויים בלבד.

בהקשר זה נפסק כי -

"על כתב אישום לכלול את כל העובדות והנסיבות הרלוונטיות לביצוע העבירה. כלל זה נועד כדי לתחום את הדיון בעניינו של הנאשם. במיוחד קיימת הצדקה לכלל זה, שעה שמדובר בכתב אישום שתוקן במסגרת הסדר טיעון - שכן במקרים אלה הסדר הטיעון וכתב האישום שתוקן במסגרתו, משקפים את ההסכמות שאליהן הגיעו הצדדים (ר: ע"פ 6802/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (6.1.2015), להלן: ע"פ 6802/14; ע"פ 4289/14 חנונה נ' מדינת ישראל, פסקה 54 (21.1.15), להלן: עניין חנונה; ע"פ 3667/13 ח'טיב נ' מדינת ישראל, פסקה 22 והאסמכתאות שם (14.10.2014), להלן: עניין ח'טיב). בהינתן הכלל האמור, כאשר נאשם מודה בעובדות ובנסיבות במסגרת הסדר טיעון וכתב האישום מתוקן בהתאם - שומה על הערכאה הדיונית להביא בחשבון רק את אותן עובדות ונסיבות שפורטו בכתב האישום המתוקן ושהן הודה הנאשם לצרכי הסדר הטיעון. אל לו לבית המשפט להביא במנין שיקוליו, בבואו לגזור את הדין, עובדות ונסיבות שלא נכללו בכתב האישום שבו הודה הנאשם במסגרת הסדר הטיעון (ראו, למשל, ע"פ 677/14 דנקנר נ' מדינת ישראל, פסקה מ"ב (17.7.2014); ע"פ 1338/10 חפוטה נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (7.2.2013), והאסמכתאות שם)" (ע"פ 7349/14 מדינת ישראל נ' פלוני, כל ההדגשות שלי. ר' גם ע"פ 5841/14, מדינת ישראל נ' בדיר ארקאן).

בענייננו ביקשה המאשימה להוסיף נתונים עובדתיים משמעותיים, אשר יש בהם כדי להשפיע השפעה ממשית על גזר הדין, באמצעות טענות בדבר חלקו הגדול במידה רבה של נאשם 2 מחלקו של נאשם 3.

כאמור, על כתב האישום היה לבטא הבחנה זו, ומשלא נעשה הדבר, לא ניתן לקבל את הנטען ולקבוע עובדות בהתבסס על הטענות האמורות, להן התנגדו באי כח הנאשם. ודאי כך, כאשר עסקין בטיעון גרידא של המאשימה, טיעון אשר אף לא נלוותה אליו בקשה להצגת הראיות.

נוכח דברים אלו, טיעון המאשימה בכל הנוגע להבדלים שבין הנאשמים ולהגדרת אחד מהם כרוח החיה וכדומיננטי, נעשה ללא תשתית עובדתית וראייתית, ובניגוד למתווה שהוסדר בחוק ובפסיקה, שעה שנקבע כי דרך המלך הינה בתיקון כתב האישום כך שזה יבטא את כל ההסכמות שבין הצדדים, ואת כל העובדות והנסיבות הרלוונטיות.

לפיכך, גזירת דינם של הנאשמים תעשה בהתבסס על האמור בכתב האישום - אשר כאמור אינו מבחין בין

הנאשמים.

כמבואר לעיל, בעניינו של נאשם 3 הגיעו הצדדים להסכמה עונשית, במסגרתה עתרו להשתת 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, והותרו לשיקול דעת בית המשפט רכיבים עונשיים נוספים.

בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, אף כאשר נחתם הסדר טיעון בין הצדדים, יש מקום לקבוע מהו מתחם העונש ההולם (ור' ע"פ 512/13 בענין פלוני). בעניינו מוסכם על הצדדים שבהתאם לפסיקת בית המשפט העליון, יש לראות את כלל המעשים בהם הורשעו הנאשמים כמעשה עברייני אחד (ור' ע"פ 5668/13 בענין ערן מזרחי).

במסגרת קביעת המתחם יש להתייחס כאמור לנסיבות ביצוע המעשים, כאשר בעניינו בוצעו המעשים באופן שיטתי ולאורך זמן.

אשר למדיניות הענישה הנוהגת, הרי שאף הצדדים התקשו להציג מקרים דומים למקרה שבפניי, בין היתר נוכח העובדה כי חרף המרמה השיטתית, לא נגרם נזק כלכלי ישיר למדינה. לפיכך, קשה ללמוד על מדיניות הענישה הראויה ממקרים אחרים שנידונו בבתי המשפט.

עם זאת, ניתן לקבוע כי ככלל, המדיניות הינה שלא לאפשר ריצוי מאסר בעבודות שירות בעבירות כגון דא, אף כי רבים מעברייני המס הינם אזרחים נורמטיביים (ר' רע"פ 7135/10 יגאל חן נ' מדינת ישראל). נפסק כי בעבירות מס שיקולי ההרתעה גוברים על נסיבותיו האישיות של הנאשם ויש לבכרם, בין היתר בשל הקושי לאתר עבירות ממין זה, והחשיבות לעגן את האיסור הפלילי שבהעלמות מס.

בהתחשב בערכים שנפגעו, בנסיבות ביצוע המעשים ובמדיניות הענישה, נמצא כי מתחם העונש ההולם הינו החל ב-6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות וכלה ב-28 חודשי מאסר.

אשר לגזירת העונש בתוך המתחם, הרי שכאמור במסגרת ההסדר עתרו הצדדים להטיל על נאשם 3 מאסר לריצוי בעבודות שירות. בע"פ 1958/98, פלוני נ' מדינת ישראל, נפסק כי ככלל יכבדו בתי המשפט הסדרי טיעון, ודחיית הסדר תעשה על דרך הכלל אך כאשר נמצא פגם או פסול משמעותיים בשיקולי התביעה, ובמקרים חריגים. איני מוצאת כי במקרה שבפניי, חרף חומרת המעשים בגינם נותנים הנאשמים את הדין, נפל פגם או פסול בשיקולי התביעה, וזאת אף אם ההסדר נוטה לקולא.

בהתחשב בכך, ובקביעה האמורה בכל הנוגע לשוויון במעשים ובאחריות שבין הנאשמים, יש בהסדר אשר נחתם עם נאשם 3 כדי להשליך על עונשו של נאשם 2, ולשקף את רף הענישה הראוי לו, שכן עסקינן במעשים זהים לחלוטין אותם ביצעו השניים, ובאחריות זהה.

יוטעם בהקשר זה כי בהתאם להלכה הפסוקה -

"עיקרון אחדות הענישה הוא עיקרון יסוד במשפט הפלילי אשר נועד להבטיח שוויון בפני החוק ולמנוע שרירות בענישה... עיקרון זה מקבל משנה חשיבות כאשר מדובר בנאשמים שונים המורשעים בגדרה של אותה פרשה. במצב דברים זה מצדד עיקרון אחדות הענישה בהטלת עונשים דומים על מי שביצעו מעשים דומים..." (ע"פ 2580/14 חסן נ' מדינת ישראל (23.9.14), וכן ר' ע"פ 5769/14 יונתן אלרואי נ' מדינת ישראל).

כן יש להתחשב בעת גזירת הדין בקבלת האחריות על ידי הנאשמים ובחרטתם, בחסכון הניכר בזמן שיפוטי, בעברם הנקי, ובעדויות האופי שנשמעו בפניו.

עם זאת, בהתחשב בגזירת הדין ברף התחתון של המתחם, ובעובדה כי עסקינן במעשים אשר בוצעו למען בצע כסף, הרי שיש מקום להכות את הנאשמים בכיסם באופן משמעותי. זאת גם בהלימה לסעיף 40ט' בחוק, במסגרתו נקבע כי יש להתחשב בגזירת הדין גם בסיבות לביצוע העבירות, אשר במקרה שבפניי הינן כלכליות גרידא.

בסעיף 63 לחוק נקבע כי ניתן להטיל על נאשם קנס בגובה פי ארבעה מהשכר שהתקבל בעד ביצוע העבירה, שכר שכמוסכם בענייננו הינו מעל 14,500,000 ₪.

ענישה כלכלית מרתיעה, יש בה כדי להרים תרומה למיגור ביצוע עבירות כלכליות שכאלה, ולפיכך על הקנס לבטא את חומרת המעשים, את משך הזמן ואת התחכום בו בוצעו. בענין זה נפסק כי -

"ראוי הוא, כי מי שהורשע בעבירות אלו לא ייצא נשכר מפרי מעלליו. על כן עונש הולם במקרים אלו הוא, בין היתר, קנס כספי בשיעור ניכר, שילמד את כלל הציבור, כי עבירות אלה אינן משתלמות גם מהבחינה החומרית" (ע"פ 522/82 סעיד בן מוחמד עזאם ואחרים נ' מדינת ישראל).

ב"כ הנאשמים ביקשו להתחשב בגובה החילוט המשמעותי עליו הוסכם, אשר לטענתם הינו בסכום גבוה בהרבה מהרווח הממשי אותו קיבלו הנאשמים כפרי העבירה.

בהתאם לפסיקת בית המשפט העליון חילוט אינו עונש אלא **"הוצאת בלעו של גזלן מפיו" (ע"פ 7598/95 - צ'רלי בן שטרית נ' מדינת ישראל)**, ואולם במקרים שונים התחשבו בתי המשפט בגובה החילוט, והקלו בתשלום הקנס. לא למותר לציין כי לפחות באחד המקרים אשר הוצגו בפניי ע"י ב"כ הנאשמים (פס"ד אביטן הנזכר לעיל), נידון הנאשם לתקופת מאסר ממושכת, ואף צוין כי החילוט עליו הוסכם היה בגובה מרבית רכושו.

בענייננו אמנם הוסכם על חילוט בסכום גבוה, ואולם נוכח ההקלה ברכיב המאסר לה זכו הנאשמים, יש מקום להטלת קנס משמעותי עליהם.

אשר על כן אני מטילה על הנאשמים את העונשים הבאים:

על הנאשמת 1- קנס בגובה 400,000 ₪. הקנס ישולם עד ליום 1.1.17.

על כל אחד מהנאשמים 2 ו-3:

1. 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות בהתאם לחוות דעת הממונה.
2. 12 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעברו עבירה על חוק איסור הלבנת הון או על סעיפים 211 ו-212 לפקודת המכס.
3. קנס בסך 170,000 ש"ח או 4 חודשי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.2.17.
4. התחייבות בסך 200,000 ₪ למשך שנתיים להימנע מביצוע עבירה בה הורשעו.

ההתחייבות תיחתם בתוך שבעה ימים במזכירות, אחרת יאסרו למשך שבועיים.

הנאשמים יתייצבו לריצוי עונשם ביום 19.1.17 בשעה 8:00 במשרדי מחוז מרכז של יחידת עבודות השירות.

על נאשמים 2 ו-3 ביחד ולחוד - חילוט רכוש או מזומן בערך של 14,500,000 ₪, בהתאם לפרוצדורה המוסכמת בהסדר הטיעון, לטובת קרן החילוט מכוח חוק איסור הלבנת הון.

ככל שיהא צורך בכך תינתנה החלטות משלימות בכל הנוגע לחילוט המוסכם.

העתק הפרוטוקול יישלח לממונה על עבודות השירות.

זכות ערעור כדין.

ניתנה והודעה היום כ"ה תשרי תשע"ז, 27/10/2016 במעמד הנוכחים.

אליאנא דניאלי , שופטת

החלטה

לבקשת ב"כ הנאשמים, יתחיל נאשם 3 בריצוי עונשו ביום 8.11.16 ככל שהממונה על עבודות השירות יהא ערוך לתחילת ביצוע העבודות במועד זה.

ככל שלא יתאפשר הדבר, תינתן החלטה משלימה בכתב.

נאשם 2 יתחיל בריצוי עבודות השירות בתאריך 1.5.17 על מנת לאפשר לנאשמים שלא לרצות את עבודות השירות במקביל זה לזה.

ניתנה והודעה היום כ"ה תשרי תשע"ז, 27/10/2016 במעמד הנוכחים.

אליאנא דניאלי , שופטת

